

Beslut

**efter kvalitetsgranskning av gymnasieskolors åtgärder vid
fusk gällande Hvitfeldtska gymnasiet 3 i Göteborgs
kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19–20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av Hvitfeldtska gymnasiet 3 i Göteborgs kommun avseende kvaliteten i skolenhetens åtgärder vid fusk. Granskningens syfte är att granska kvaliteten i gymnasieskolors arbete med och beredskap för att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid bedömningen av måluppfyllelse och kunskaper.

Följande frågeställningar ingår i granskningen:

1. I vilken utsträckning leder och samordnar rektorn skolans arbete för att lärarna ska ha förutsättningar att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper?
2. I vilken utsträckning har lärarna beredskap och arbetssätt för att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper?

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Kvalitetskriterierna finns i bilaga 1.

Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer: hög kvalitet, i flera delar men utvecklingsområden finns eller låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att verksamheten uppfyller kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen. I bilaga 3 finns granskningens författningsstöd. I denna granskning använder Skolinspektionen begreppet "vilseledande" som en synonym till begreppet "fusk".

Beslut

Rektorns ledning och samordning av arbetet för att lärarna ska ha förutsättningar att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper

Hvitfeldtska gymnasiet 3 uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området i följande utsträckning:

Skolinspektionen gör en samlad bedömning att rektorns ledning och samordning av arbetet med åtgärder vid fusk i **hög utsträckning** ger lärarna förutsättningar att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper.

Lärarnas beredskap och arbetssätt för att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper

Hvitfeldtska gymnasiet 3 uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området i följande utsträckning:

Skolinspektionen gör en samlad bedömning att lärarnas arbete med åtgärder vid fusk i **hög utsträckning** ger dem beredskap för att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper.

Utifrån Skolinspektionens kvalitetskriterier har utredningen visat att verksamheten inom de granskade områdena fungerar väl.

Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Skolinspektionens bedömningar

Rektorns ledning och samordning

Lärarnas förutsättningar för att motverka och upptäcka vilseledande

Här har Skolinspektionen granskat rektorns arbete med att ge lärarna förutsättningar att arbeta för att utveckla sin bedömningspraktik samt deras möjligheter att samverka för att stärka beredskapen mot vilseledande. Skolinspektionen har även granskat rektorns erbjudan till lärarna om kompetensutveckling gällande vilseledande.

Lärarnas förutsättningar att arbeta med sin bedömningspraktik för att motverka vilseledande

Granskningen visar att rektorn verkar för att lärarna generellt har tid för att arbeta med att utveckla sin bedömningspraktik och att de i detta arbete har utrymme att inkludera frågor om att motverka och upptäcka vilseledande.

Av granskningen framgår att rektorn ser till att lärarna har tid att utveckla sin bedömningspraktik och att de inom ramen för detta även har möjlighet att arbeta med frågor som handlar om att motverka och upptäcka vilseledande. Rektorn uppger i intervju att hen ser till att lärarna har tid samt uppmuntrar dem att arbeta med dessa frågor, men att hen inte i detalj styr över hur lärarna ska genomföra arbetet. Lärarna bekräftar rektorns utsagor och berättar i intervju att de upplever att rektorn ser till att det finns tid och möjlighet att arbeta med frågor kopplade till att motverka och upptäcka fusk. Lärarna berättar vidare att rektorn skapar förutsättningar i form av tid men att det sedan är lärarnas ansvar att själva avgöra upplägg och tidsåtgång för arbetet. Lärarna uppger att de arbetar såväl gemensamt som enskilt med att utveckla sin bedömningspraktik och kvaliteten i sina bedömningsunderlag genom att exempelvis prata med sina kollegor om frågor som rör provsituationer och genom att använda sig av Skolverkets bedömningsstöd.

Lärarnas förutsättningar att samverka för att stärka beredskapen mot vilseledande

Granskningen visar att rektorn verkar för att det finns tid och forum för lärarna att regelbundet samverka på ett sätt som stärker deras beredskap att motverka och upptäcka vilseledande.

Av granskningen framgår att rektorn ser till att lärarna har förutsättningar att regelbundet samverka med varandra kring frågor som rör skolenhetens arbete med att motverka och upptäcka vilseledande. Rektorn uppger att alla lärare på skolenheten tillhör programlag och ämneslag där de har möjlighet att samverka kring dessa frågor. Rektorn uppger i intervju att hen inte styr i detalj över när eller på vilka sätt lärarna ska arbeta med frågor kopplade till fusk. Rektorn tillägger att hen däremot förutsätter att lärarna gör så då rektorn anser att detta bör vara naturliga inslag i deras samverkan kring bedömning, utvärdering av resultat och betyg samt när de sambedömer. Lärarna berättar i intervju att de upplever att det finns förutsättningar i form av tid och forum för dem att samverka kring frågor om vilseledande. Lärarna uppger att frågan diskuteras på ett ändamålsenligt sätt i lärarkollegiet. Lärarna säger att de bland annat diskuterar bedömningar, bedömningsunderlag och frågor om bedömningssituationer med sina kollegor och att de i samband med detta också berör risker för fusk. Vidare berättar lärarna att de gemensamt deltagit vid föreläsningar och workshops där frågor om fusk ingått. Lärarna uppger samtidigt att de inte pratar om frågor om fusk lika ofta som tidigare. De uppger att anledningen till detta är att behovet inte längre är lika stort eftersom problem med vilseledande upplevs ha minskat på skolenheten.

Rektorns erbjudan till lärarna om kompetensutveckling gällande vilseledande

Granskningen visar att rektorn skaffar sig kännedom om vilka behov lärarna i allmänhet har av kompetensutveckling gällande frågan om vilseledande vid bedömningssituationer. Av granskningen framgår även att rektorn verkar för att lärarna vid behov får möjligheter att utveckla sin kompetens att upptäcka och motverka vilseledande.

Av granskningen framgår att rektorn på ett strukturerat sätt tar reda på vilka behov lärarna generellt har av kompetensutveckling men även mer specifikt kopplat till AI och vilseledande vid bedömningssituationer. Rektorn uppger vid intervju att hen på en övergripande nivå följer upp lärarnas behov av kompetensutveckling vid medarbetarsamtal samt genom program- och arbetslagens diskussioner. Vid skolenheten arbetar tre digitaliseringspedagoger som bland annat arrangerar föreläsningar och workshops för att stärka lärarnas kompetens inom området. Rektorn berättar därutöver att skolenhetens digitaliseringspedagoger i början av vårterminen genomfört en kartläggning av lärarnas upplevda behov av kompetensutveckling kring AI-verktyg i skolan. Lärarna uppger att rektorn litar på att lärarna uppmärksammar rektorn ifall de upplever att de har ett behov av kompetensutveckling.

Av granskningen framgår att rektorn ger lärarna möjlighet att delta i insatser som syftar till att höja lärarnas kompetens att upptäcka och motverka vilseledande. Av intervju med rektorn och lärare samt av insänd dokumentation framgår att rektorn ser till att lärarna deltar i gemensamma generella kompetenshöjande

insatser kring användning av AI-verktyg i skolan med syftet att alla lärare ska utveckla grundläggande kompetens i AI. Enligt rektorn ges lärarna dessutom fortbildning i skolans digitala arbetsredskap, så att alla lärare ska ha en grundläggande kunskap i hur de ska använda de verktyg som används för att motverka och upptäcka fusk. Av intervju med rektorn och av inkommen dokumentation framkommer även att huvudmannen tillhandahåller stödmaterial som lärarna kan använda för att fördjupa sig i frågor som rör AI och utmaningar kopplat till bland annat bedömning och betygssättning. Lärarna berättar i intervju att de under läsåret deltagit i workshops och tagit del av föreläsningar på temat AI och att dessa delvis berört frågor om riskerna för fusk. Lärarna berättar även att de deltagit i tvärgruppsdiskussioner om AI, men att just dessa främst har handlat om möjligheterna med AI, snarare än om att förebygga vilseledande. Vidare uppger lärarna att rektorn uppmuntrar kollegialt lärande så att lärare ska dela med sig av handfasta tips gällande exempelvis hur de kan arbeta med att förebygga och upptäcka fusk. Rektorn berättar att ingen lärare på skolenheten för tillfället är obehörig samt att nyanställda och mindre erfarna lärare alltid får en mer erfaren lärare som stöd när det gäller exempelvis bedömning, betygssättning och skolans arbete med att motverka och hantera vilseledande.

Samordnad information på skolan

Här har Skolinspektionen granskat rektorns arbete med att samordna information om betyg, rättigheter och skyldigheter på skolan som inkluderar frågor om vilseledande. Skolinspektionen har även granskat rektorns arbete för att lärarna ska utgå från gemensamma förhållningssätt och att lärarna ska informera eleverna på skolan om vad som är tillåtet och inte i anslutning till bedömningstillfällen.

Rektorns arbete med att samordna information om vilseledande på skolan

Granskningen visar att rektorn verkar för att generell information om betyg och elevernas rättigheter och skyldigheter på skolan samt frågor om vilseledande är samordnad, enhetlig och väl avvägd i relation till elevgruppen.

Av granskningen framgår att det på skolenheten finns samordnad information om vilseledande. Av insänd dokumentation framgår att den övergripande informationen är gemensam för samtliga program. Skolenheten har bland annat en gemensam fuskpolicy som är framtagen med stöd av huvudmannen. I policyn beskrivs skolans arbete mot vilseledande. Policyn anger bland annat vad som är att betrakta som fusk, arbetsgången om en elev misstänks ha försökt vilseleda vid prov eller bedömningstillfälle samt en konsekvenstrappa där det beskrivs vad som händer om det konstateras att en elev faktiskt har fuskat. Vidare har huvudmannen tagit fram en gemensam riktlinje för användning av generativ AI, som är gemensam för alla huvudmannens gymnasieskolor. I denna riktlinje finns

bland annat information om hur AI kan användas som stöd i elevernas lärande och vilka regler som gäller för AI-användning vid examinerande tillfällen. Enligt elever, lärare och rektorn är informationen tydlig och enhetlig samt anpassad för elever i gymnasieskolan. De uppger också att den enkelt går att få tag på via skolans hemsida. Rektorn och lärare uppger i intervju att det råder samsyn i vilken information som ska ges till eleverna angående skolans gemensamma arbets- och förhållningssätt kopplat till betyg, bedömning och fusk. Såväl lärare som rektorn uppger att den information som ges till eleverna utgår från skolans gemensamma policys och arbetsätt.

Rektorns arbete för att lärarna ska utgå från gemensamma förhållningssätt

Granskningen visar att rektorn aktivt verkar för att lärarna tillämpar gemensamma förhållningssätt gällande vilseledande och användning av generativ AI.

Det framgår av granskningen att rektorn på ett aktivt sätt ser till att lärarna konsekvent tillämpar gemensamma förhållningssätt. Av intervjuer med rektorn framgår att hen ser till att skolenhetens förhållningssätt är tydliga och väl kända bland personalen samt att de också tillämpas av alla lärare. Rektorn uppger att hen återkommande påminner lärarna om skolans arbets- och förhållningssätt vid exempelvis möten och genom att skicka ut påminnelser i veckobrev. Rektorn och lärarna uppger också att informationen finns lättillgänglig via skolans hemsida. Av intervjuerna framgår att det även råder en samsyn vid skolenheten kopplat till arbetet med att motverka och upptäcka fusk. Lärarna bekräftar att de utgår från skolans fuskpolicy och att de återkommande diskuterar tillämpningen av policyn vid exempelvis programlagsmöten där rektor och lärare deltar. Rektorn, lärarna och eleverna ger en samstämmig bild av såväl innehållet i policyn som hur den används. Lärarna uppger att fuskpolicyn ger ett handfast stöd i situationer där de misstänker att elever försökt att vilseleda. Vidare uppger elever och lärare en liknande bild av hur de gemensamma förhållningssätten avseende användning av AI tillämpas i undervisningen. Lärare och elever uppger exempelvis att elever ofta uppmantras att använda AI-verktyg som ett stöd i lärandet, men däremot inte vid prov eller andra bedömningstillfällen.

Rektorns arbete för att lärarna ska informera eleverna om vad som gäller vid vilseledande

Granskningen visar att rektorn verkar för att lärarna bedriver ett aktivt arbete för att göra informationen om vad som gäller vid vilseledande känd bland eleverna.

Av granskningen framgår att rektorn ser till att lärarna informerar eleverna om deras rättigheter och skyldigheter gällande vilseledande och användning av AI-verktyg samt hur prov- och bedömningssituationer organiseras. Rektorn berättar att hen påminner lärarna om att de återkommande ska gå igenom skolenhetens fuskpolicy, konsekvenstrappa och ordningsregler med eleverna. Lärarna och

rektorn berättar i intervju att policyn även skickas hem till vårdnadshavare om eleven är under 18 år. Informationen anpassas efter elevernas förkunskaper och erfarenheter samt deras kännedom om skolenhetens sätt att organisera prov och bedömning. Under det första läsåret får eleverna dessutom en mer omfattande genomgång av hur bedömning går till och hur olika bedömningsituationer utformas. Lärarna berättar i intervju att de i början av en ny kurs ger eleverna information om bedömning och betygssättning samt att de vid början av läsåret visar eleverna en film från Skolverket som handlar om samlad bedömning. Rektorn ser också till att samtliga mentorer i början av läsåret går igenom informationen med sina elever och att eleverna vid dessa tillfällen får diskutera ett antal i förväg framtagna frågor som bland annat handlar om vad som är att betrakta som vilseledande och inte. Eleverna uppger att dessa frågor även diskuteras kontinuerligt under mentorstid samt i undervisningen, särskilt när det gäller AI-användning.

Organisation och stöd i situationer när elever vilseleder

Här har Skolinspektionen granskat rektorns arbete för att det ska finnas gemensamma arbetsätt på skolenheten för att hantera vilseledande samt för att de gemensamma arbetsätten ska vara kända bland lärarna.

Rektorns arbete för att det ska finnas gemensamma arbetsätt för att hantera vilseledande

Granskningen visar att rektorn verkar för att det finns gemensamma arbetsätt för hur situationer där en eller flera elever försöker vilseleda ska hanteras och att rektorn ger stöd i sådana situationer.

Det framgår av granskningen att rektorn aktivt ser till att det finns gemensamma arbetsätt på skolenheten för hur rektorn och lärarna ska agera vid misstänkt fusk. Rektorn uppger i intervju att skolenheten följer den gemensamma fuskpolicyn. Av inkommen dokumentation från huvudmannen framgår att skolenhetens fuskpolicy även innehåller en handlingsplan med tillvägagångssätt för hur lärare och rektorn ska hantera situationer där en eller flera elever försökt vilseleda. Skolenheten har även en åtgärdsstrappa av vilken det framgår vilka konsekvenser som är aktuella om en elev vilselett vid enstaka eller upprepade tillfällen. Lärarna uppger att de gemensamma arbetsätten för hur de ska hantera situationer där elever försökt att fuska är tydliga och kända av lärarna. Lärarna uppger vidare att de återkommande diskuterar vad som räknas som vilseledande och hur de ska agera i olika situationer.

Granskningen visar att rektorn verkar för att lärare och elever får stöd i situationer där fusk misstänks. Rektorn uppger i intervju att lärarna kontakter rektorn vid misstänkt fusk och att de sedan diskuterar hur ärendet ska hanteras.

Såväl rektorn som lärarna samt elever uppger att de upplever att fusk inte är vanligt förekommande på skolan och att det, i den mån det förekommer, oftast är i form av fusklappar som tas med till lektionssalen där examinationen ska genomföras. Lärarna som deltar vid intervjun uppger att de inte varit inblandade i några situationer där de misstänkt att någon elev fuskat, men tror att rektorn skulle ge dem ett aktivt stöd om så inträffade.

Rektorns arbete för att de gemensamma arbetsätten ska vara kända bland lärarna

Granskningen visar att rektorn verkar för att de gemensamma arbetsätten är kända bland lärarna.

Av granskningen framgår att rektorn ser till att lärarna känner till rutinerna för hur situationer där elever vilseleder ska hanteras. Enligt rektorn och lärarna är innehållet i skolenhetens rutiner vid konstaterat eller misstänkt fusk tydliga och kända bland lärarna. Lärarna uppger att de återkommande pratar om fuskpolicyn vid gemensamma programlagsmöten där även rektorn deltar. Lärarna uppger att rektorn dessutom skickar ut påminnelser om skolans arbetssätt rörande fusk. Lärarna berättar att de även vet var de ska vända sig för att få stöd i situationer där de misstänker fusk.

Lärarnas beredskap och arbetssätt

Utformning och uppföljning av bedömningssituationer och betygsunderlag

Här har Skolinspektionen granskat lärarnas arbete med att utforma bedömningssituationer för att motverka vilseledande samt lärarnas arbete för att utveckla sina bedömningssituationer.

Lärarnas arbete med att utforma bedömningssituationer för att motverka vilseledande

Granskningen visar att lärarna arbetar medvetet med att utforma bedömningssituationer och betygsunderlag med hänsyn till risker för vilseledande. Den information eleverna får av lärarna i syfte att motverka vilseledande är samstämmig.

Av granskningen framgår att lärarna aktivt och medvetet arbetar med att utforma bedömningssituationer inklusive nationella prov och gymnasiearbetet, så att de bedömningsunderlag de inhämtar ska vara tillförlitliga. Rektorn, lärarna och eleverna ger en samstämmig bild av hur lärarna utformar bedömningssituationer. Lärarna och rektorn uppger vid intervjuer att eleverna som huvudregel genomför

bedömningsgrundande uppgifter i klassrummet, med undantag för gymnasiearbetet. Lärarna uppger att vid skriftliga prov skriver eleverna antingen för hand eller i skolans digitala provplattform. Muntliga examinationer genomförs under lärarens uppsikt. Lärarna uppger att de är medvetna om att elever kan förbereda muntliga anföranden med hjälp av exempelvis AI-verktyg och fokuserar därför sin bedömning på det muntliga framförandet, snarare än på förberedelseprocessen. Rektorn och lärarna berättar därutöver vid intervjuer att lärarna ser till att eleverna inte har några otillåtna hjälpmedel i form av elektronisk utrustning i samband med examination. Enligt intervjuade lärare finns det skrivvakter som övervakar att eleverna inte använder fuskklappar, pratar med varandra eller försöker se vad andra elever svarat. Lärare som handleder gymnasiearbeten följer eleverna genom hela processen, begär delinlämningar och samtal med eleverna om hur arbetet fortskrider och om de texter som lämnas in. Alla elever på programmet genomför även laborativa moment under lärares uppsikt.

Vidare framgår av granskningen att lärarna på ett tydligt sätt informerar eleverna om vad som är att betrakta som fusk och inte, om elevernas eget ansvar kopplat till användande av AI-verktyg samt hur reglerna utgör en grund för skolarbetet. Lärarna berättar att de går igenom skolans normer och regler med eleverna i början av läsåret och att de sedan påminner eleverna inför bedömningsituationer. Lärarna uppger att de upplyser eleverna om hur bedömning av deras kunskaper går till samt att det inte är tillåtet att använda AI-verktyg vid bedömningsituationer. Lärarna uppger också att de återkommande pratar med eleverna om hur de kan använda AI-verktyg i sitt lärande, men att de också är tydliga med att det finns risker kopplat till detta. Eleverna berättar i intervju att lärarna ofta pratar om vad eleverna ska tänka på om de väljer att använda AI-verktyg för att exempelvis läsa på inför prov. Eleverna uppger även att lärarna berättat att eleverna riskerar att förlora själva lärtillfället om de använder AI-verktyg på fel sätt. Lärarna berättar vid intervju att de under mentorstiden pratar om skolenhetens regler och arbetsätt för att förhindra och upptäcka fusk och att eleverna då ges möjlighet att diskutera hur arbetet kan utvecklas. Lärarna berättar att de förmedlar elevernas förslag till rektorn men tillägger att det är sällan som eleverna kommer med sådana förslag. Av intervju med lärarna framgår att elevernas frågor om användning av AI-verktyg och om hur skolan hanterar fusk och plagiat ofta går att besvara genom att hänvisa till skolans skriftliga fuskpolicy samt att de även kan hänvisa eleverna till rektorn.

Lärarnas arbete för att utveckla sin bedömningspraktik

Granskningen visar att lärarna följer upp bedömningsituationer och bedömningsunderlag i syfte att motverka vilseledande och utveckla sin bedömningspraktik. Lärarna arbetar även aktivt för att hålla sig uppdaterade med den tekniska utvecklingen.

Av granskningen framgår att lärarna regelbundet följer upp hur ändamålsenliga olika bedömningsunderlag har varit, samt hur väl olika uppgifter fungerar i relation till bedömning och betygsättning. Rektorn uppger att skolenheten mot bakgrund av den snabba tekniska utvecklingen har omprövat hur bedömningsituationer utformas för att bedömningsunderlagen ska vara tillförlitliga. Lärarna har som ett resultat av detta tagit bort uppgifter som ger begränsade möjligheter att säkerställa tillförlitliga underlag, såsom bedömningsgrundande inlämningsuppgifter utanför klassrummet. Lärarna uppger att de för att identifiera avvikelser som exempelvis kan indikera fusk kontinuerligt följer upp och jämför hur elever presterat vid olika bedömningstillfällen. Lärarna uppger vidare att de även brukar sambedöma och diskutera provkonstruktion med varandra.

Det framgår även av granskningen att lärarna kontinuerligt arbetar med att utveckla sina förmågor att göra riskbedömningar i relation till teknikutvecklingen och användningen av AI. Lärarna berättar i intervju att de, utöver deltagande i programgemensamma föreläsningar och workshops om AI, återkommande diskuterar frågor som rör AI och dess påverkan på bedömningsarbetet vid programlagsmöten och ämneslagsträffar. Lärarna uppger att dessa gemensamma diskussioner bidrar till att utveckla deras förhållningssätt till AI och stärker deras beredskap att upptäcka fusk. Lärarna tillägger också att frågan om fusk och vilseledande med hjälp av exempelvis AI är en mindre aktuell fråga nu än tidigare på skolenheten och att frågorna numera oftare handlar om möjligheterna med AI i undervisningen. Lärarna berättar att den tekniska utvecklingen går snabbt, vilket gör det svårt att fullt ut hålla sig uppdaterad, trots att det finns tid avsatt för kompetensutveckling.

Upptäcka och hantera vilseledande

Här har Skolinspektionen granskat lärarnas beredskap för att upptäcka och hantera situationer där elever vilseleder.

Lärarnas beredskap för att hantera situationer där elever vilseleder

Granskningen visar att lärarna har beredskap i form av strategier och arbetssätt för att upptäcka vilseledande och att de tillämpar dessa konsekvent.

Av granskningen framgår att lärarna arbetar aktivt med att informera hur skolenheten hanterar situationer där de misstänker eller konstaterar att elever har fuskat. Informationen innefattar bland annat vilka situationer lärarna ska hantera respektive när de ska koppla in rektorn och vårdnadshavare. Enligt lärarna tar de upp denna information med eleverna vid läsårsstart och därefter vid ytterligare tillfällen under terminen.

Av granskningen framgår även att lärarna har strategier för att upptäcka vilseledande vid bedömningssituationer på plats i lektionssalen. Vid dessa bedömningssituationer finns alltid minst en lärare närvarande i klassrummet som övervakar provtillfället. Lärarna beskriver att den digitala provplattformen försvårar för eleverna att fuska vid skriftliga prov. Vid gymnasiearbeten arbetar eleverna digitalt och delar sina dokument med läraren, vilket gör det möjligt för läraren att följa arbetet kontinuerligt. Eleverna genomför även laborativa moment inom ramen för gymnasiearbetet. Läraren är då närvarande vid dessa moment och kan på så vis bedöma om genomförandet motsvarar elevens redovisade kunskaper. Eleverna avslutar dessutom gymnasiearbetet med redovisning och opponering, vilket ger ytterligare möjligheter för lärarna att säkerställa att eleven behärskar sitt arbete.

Vidare framgår av granskningen att lärarna är särskilt uppmärksamma vid genomförandet av nationella prov för att minska riskerna för vilseledande. Eleverna uppger i intervju att det är svårt att fuska vid dessa prov, eftersom lärarna samlar in elektronisk utrustning och eftersom flera lärare övervakar provsituationen. Varken elever eller lärare känner till fall där någon elev har ertappats med att fuska i samband med nationella prov. Rektorn bedömer att risken för vilseledande är lika låg vid nationella prov som vid andra provsituationer eftersom samma rutiner tillämpas.

Av granskningen framgår att lärarna har gemensamma arbetsätt för att hantera situationer där de misstänker eller har konstaterat att elever har fuskat. Lärarna uppger att de både vid prov och i arbetet med gymnasiearbeten följer de fastställda rutinerna. Lärarna berättar vidare att om en lärare misstänker fusk inleds vanligtvis en dialog med eleven för att klargöra situationen. En lärare berättar i intervju att elevernas provsvar ibland kan indikera försök till fusk, men att det efter diskussion med eleven ofta framgår att det snarare handlar om att eleven använt sig av AI-verktyg för att läsa på inför provet. Läraren berättar att elever i sina provsvar exempelvis kan använda verböjningar eller något tempus som de vid tillfället ännu inte gått igenom på någon lektion, vilket läraren menar kan vara en indikation på att eleven fuskat. Samtliga intervjuade lärare uppger att de inte har varit med om några situationer där de efter dialog med eleven fortfarande funnits indikationer på att eleven försökt vilseleda. Lärarna uppger vidare att de är väl insatta i skolenhetens rutiner för hur de ska hantera om sådana situationer uppstår. Rektorn uppger att hen uppmuntrar lärarna att samråda med kollegor samt att kontakta rektorn i situationer där de misstänker eller har konstaterat att elever har fuskat.

På Skolinspektionens vägnar

X Robert Östberg

Beslutsfattare

Signerat av: Robert Östberg

X Anders Haglund

Föredragande

Signerat av: Anders Haglund

I handläggningen av ärendet har även utredarna Helen Lundell Sjöberg och Marcus Rönnegård samt enhetschefen Boa Drammeh medverkat.

Bilaga 1: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Granskningens syfte är att granska kvaliteten i gymnasieskolors arbete med och beredskap för att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid bedömningen av måluppfyllelse och kunskaper.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Inom granskat område bedöms om verksamheten uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning.

Frågeställningar

1. I vilken utsträckning leder och samordnar rektorn skolans arbete för att lärarna ska ha förutsättningar att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper?

Kvalitetskriterier:

- Förutsättningar för att motverka och upptäcka vilseledande
- Samordnad information på skolan
- Organisation och stöd i situationer när elever vilseleder

2. I vilken utsträckning har lärarna beredskap och arbetssätt för att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper?

Kvalitetskriterier:

- Utformning och uppföljning av bedömningssituationer och betygsunderlag
- Upptäcka och hantera vilseledande

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen intervjuade elever och personal på Hvitfeldska gymnasiet 3 den 19 maj 2026. Intervjuerna genomfördes digitalt via länk av utredaren Anders Haglund och enhetschef Boa Drammeh.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- En gruppintervju med tre elever som studerar på naturvetenskapligt program år 2 och 3.
- En gruppintervju med tre lärare som undervisar på naturvetenskapligt program år 2 och 3.
- En intervju med ansvarig rektor för skolenheten.
- Dokument som Skolinspektionen begärt in från huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av tjänsteanteckningen från de digitala intervjuerna och getts tillfälle att yttra sig.

De samlade iakttagelserna från alla verksamheter som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande rapport. Rapporten är planerad att publiceras våren 2027.

Bilaga 3: Författningsstöd

Skolinspektionen ska granska verksamheters kvalitet

Skolinspektionens granskning ska avse den granskade verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.¹

Betyg ska utgå från en bedömning av elevens kunskaper

I skollagen (2010:800) anges att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (1 kap. 5 § skollagen). Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas (1 kap. 9 § skollagen).

Av skollagen framgår att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor (2 kap. 9 § skollagen). Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation (2 kap. 10 § skollagen). I förordning (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (nedan Lgy25)² anges att rektorn, som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan, har ansvar för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar bland annat för att lärare och annan personal får möjligheter till den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjlighet att dela med sig av sin kunskap samt att lära av varandra för att utveckla utbildningen (Lgy25, avsnitt 2.6 Rektorns ansvar).

Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen). Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas (3 kap. 16 § skollagen). Vid betygssättningen ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till de betygsriterier som gäller för ämnet som helhet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper (15 kap. 24 § andra stycket skollagen).³ Vid betygssättning i ett ämne

---

¹ 26 kap. 20 § skollagen (2010:800).

² Lgy25 gäller för utbildningar som påbörjas från och med 1 juli 2025. Se förordning (2024:662) om ändring i förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025 (benämns Lgy11).

³ Se lag om ändring i skollagen (2010:800) SFS 2022:147. Lagen tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025. Äldre lydelse: Vid betygssättningen ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygsriterier som gäller för kursen och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper (SFS 2022:146).

på en nivå som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas. Provresultatet eller resultat på delprov ska dock inte särskilt beaktas om det finns särskilda skäl (15 kap. 25 a § skollagen).⁴ Läraren ska vid betygssättningen göra en allsidig bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de nationella betygskriterier som finns för respektive ämne (Lgy25, avsnitt 2.5 Bedömning och betyg).⁵

I gymnasieskolan får huvudmannen eller rektorn besluta att stänga av en elev helt eller delvis om eleven med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid bedömningen av elevens måluppfyllelse och kunskaper (5 kap. 17 § första stycket 2 skollagen). En sådan åtgärd får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter (5 kap. 6 § tredje stycket skollagen).

Elevernas möjligheter att utöva inflytande på utbildningen och att ta ansvar för sina studieresultat förutsätter att skolan klargör utbildningens mål, innehåll och arbetsformer, liksom vilka rättigheter och skyldigheter eleverna har (Lgy 25, avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter). Alla som arbetar i skolan ska i skolans arbete med normer och värden uppmärksamma de möjligheter och risker som den ökande digitaliseringen medför. Läraren ska klargöra skolans normer och regler och hur dessa är en grund för arbetet, och tillsammans med eleverna diskutera och utveckla regler för arbetet och samvaron i gruppen (Lgy25, avsnitt 2.2 Normer och värden).

---

⁴ Se lag om ändring i skollagen (2010:800) SFS 2022:147. Lagen tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025. Äldre lydelse: Vid betygssättning i en kurs som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas.

⁵ Äldre lydelse (Lgy11): Läraren ska vid betygssättningen göra en allsidig bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de nationella betygskriterier som finns för respektive kurs (SKOLFS 2022:13).